

> Retouradres Postbus 16169 2500 BD Den Haag

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Korte Voorhout 7
Postbus 16169
2500 BD Den Haag
www.rijksvastgoedbedrijf.nl

Datum **29 APR 2022**
Betreft Beslissing op uw Wob-verzoek

Kenmerk
4903683

Geachte

Bij brief van 10 januari 2022, ontvangen op 20 januari 2022, heeft u bij mijn ministerie een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uw verzoek heeft betrekking op: een overzicht van de begroting van de duurzaamheidsplannen van Huis ten Bosch, documenten betreffende de resultaten van het onderzoek van het Rijksvastgoedbedrijf naar verduurzamingsmogelijkheden rondom Huis ten Bosch en documenten betreffende de uitkomsten van het onderzoek naar de verduurzamingsmogelijkheden.

Verloop procedure

Bij brief van 20 januari 2022 heb ik de ontvangst van uw verzoek aan u bevestigd.

Bij brief van 4 februari 2022 is de termijn om op uw verzoek te beslissen met vier weken verlengd.

In de brief van 4 maart 2022 is aan u medegedeeld dat de beslistermijn is opgeschort met 3 weken vanwege het vragen van zienswijzen aan derden.

Met betrekking tot uw verzoek om informatie bericht ik u als volgt.

Wettelijk Kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Zienswijzen

U bent er over geïnformeerd in de brief van 4 maart dat er derde belanghebbenden zijn bij dit besluit en dat deze in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun zienswijze te geven. De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen. Zie het onderdeel 'Overwegingen' van dit besluit.

Besluit

In dit besluit wordt een nadere toelichting over de begroting en de resultaten van het onderzoek naar duurzaamheidsplannen gegeven. Voor zover er documenten zijn die onder uw Wob verzoek vallen, die inzicht geven in de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken naar verduurzamingsmogelijkheden op en rondom Paleis Huis ten Bosch besluit ik openbaarmaking hiervan te weigeren. Voor de motivering van dit besluit verwijs ik naar het onderdeel 'Overwegingen' van dit besluit.

Overwegingen

Algemene overweging: openbaarheid t.a.v. een ieder

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Begroting duurzaamheidsplannen

U vraagt in uw verzoek om een overzicht betreffende de begroting van de duurzaamheidsplannen van Paleis Huis ten Bosch. Krachtens artikel 4 van de Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis worden drie paleizen ter beschikking gesteld aan de Koning. Dit zijn paleis Huis ten Bosch, paleis Noordeinde en het Koninklijk Paleis te Amsterdam. De uitvoering hiervan vindt plaats via de begroting van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De bijdrage aan het Rijksvastgoedbedrijf voor huisvesting van het Koninklijk Huis bedraagt € 16 mln. en is opgebouwd uit de volgende componenten:

- Circa € 8,0 mln. rente en afschrijving voor investeringen die via de leenfaciliteit zijn gefinancierd en zijn geactiveerd op de balans van het RVB;
- Circa € 6,4 mln. voor regulier onderhoud. Hiermee worden onder meer technische installaties onderhouden, worden storingen verholpen en worden gebouwen onderhouden en hersteld. Voor het onderhoud aan de paleizen geldt - vanwege het veelal monumentale karakter van de objecten - een hogere norm dan voor kantoren.
- Het restant van circa € 1,6 mln. betreft betalingen voor met name kleinere investeringen op basis van wet- en regelgeving (onder andere brandveiligheid) en kosten voor kleinere aanpassingen.

Eventuele duurzaamheidsmaatregelen worden binnen deze begroting gefinancierd. De Rijksbegrotingen van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, waaronder de

bijdrage aan het Rijksvastgoedbedrijf voor huisvesting van het Koninklijk Huis, zijn openbaar. Op de website van de rijksoverheid is deze begroting in te zien.

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Onderzoeksresultaten verduurzamingsmogelijkheden

Ook vraagt u in uw verzoek om documenten betreffende de resultaten van het onderzoek door het Rijksvastgoedbedrijf naar verduurzamingsmogelijkheden en de uitkomsten van het onderzoek naar de verduurzamingsmogelijkheden.

Eerbiediging persoonlijke levenssfeer

De documenten die zijn aangetroffen, kunnen gefragmenteerd inzicht geven in de resultaten en uitkomsten, specifiek voor verduurzaming rondom paleis Huis ten Bosch. Ook geven de documenten inzicht in de privévertrekken van het paleis. Het gaat hier onder andere om foto's, plattegronden en beschrijvingen van de vertrekken in het paleis. Dit betreft informatie die raakt aan de persoonlijke levenssfeer van de Koning en zijn gezin.

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. Bij toepassing van de Wob kunnen leden van het Koninklijk Huis en de Koninklijke familie aanspraak maken op bescherming van de persoonlijke levenssfeer op gelijke wijze als ieder ander.

Daarnaast dient bij de beoordeling van uw verzoek een toets aan artikel 41 van de Grondwet plaats te vinden. Dit artikel bepaalt het volgende: 'De Koning richt, met inachtneming van het openbaar belang, zijn Huis in'. Onder het begrip 'zijn Huis' moet ook worden verstaan de eigen persoonlijke levenssfeer van de Koning in meer algemene zin.¹ Dit begrip en daarmee artikel 41 van de Grondwet wordt ook gezien als een waarborg van een zekere private sfeer voor de persoon van de Koning.

In 2010 heeft de Minister-President aan de Afdeling advisering van de Raad van State verzocht om voorlichting over de ministeriële verantwoordelijkheid voor de Koning en leden van het koninklijk huis ten aanzien van de bescherming van hun persoonlijke levenssfeer, in het bijzonder in relatie tot de inlichtingenplicht van de regering jegens de Staten-Generaal. De Afdeling advisering van de Raad van State heeft in de daarop volgende voorlichting aangegeven dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de Koning als persoon haar grondslag vindt in artikel 10 van de Grondwet en nader wordt aangevuld door artikel 41 van de Grondwet.²

Daarbij geldt dat Paleis Huis ten Bosch kan worden beschouwd als de ambtswoning van de Koning. Het paleis is voor de wet één; een onderscheid tussen functioneel gebruik en privégebruik wordt niet gemaakt. Ook bij het onderzoek is niet langs die lijnen gewerkt: het betrof zowel ruimten die (hoofdzakelijk) functioneel worden gebruikt als ruimten die (hoofdzakelijk) privé worden gebruikt. Daarbij zij overigens opgemerkt dat sommige ruimten zowel privé als functioneel worden benut. Wanneer onderzoek wordt gedaan naar de verduurzaming van een ambtswoning ligt het voor de hand dat de eigenaar de gebruiker betreft bij de wijze waarop de verduurzaming mogelijk kan plaatsvinden. Dit heeft ook hier plaatsgevonden.

¹ Kamerstukken 11980/81, 16 034, nr. 89b, p. 3

² Bijlage bij Kamerstukken II 2010/2011, 32 791, nr. 1.

Ik ben van oordeel dat t.a.v. deze informatie het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom maak ik deze informatie dan ook niet openbaar op grond van artikel 10, tweede lid, sub e van de Wob, aangevuld met artikel 41 van de Grondwet.

Veiligheid van de Staat

Op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden. Bij de toepassing van de Wob wordt de veiligheid van de Koning en zijn gezin ook gerekend tot de veiligheid van de Staat. In de documenten wordt specifiek ingegaan op gebouwen en/of gebouwdelen van het paleis. Er zijn plattegronden en constructies nader uitgewerkt die, bij het openbaar maken, veiligheidsrisico's met zich mee brengen doordat een ieder inzicht krijgt in paleis Huis ten Bosch. Naar mijn oordeel kan openbaarmaking van de aangetroffen documenten de veiligheid van de Staat in gevaar brengen. Ik zal deze informatie dan ook niet openbaar maken.

Onevenredige benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Gelet op de aard en de inhoud van de gevraagde informatie staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Openbaarmaking van de gevraagde informatie zou verschillende bedrijven namelijk onevenredig benadelen dan wel concurrenten, leveranciers of afnemers onevenredig bevoordelen. Zo kan de positie van de betreffende partijen in lopende en eventueel toekomstige onderhandelingen geschaad (kunnen) worden. Het gaat hier bijvoorbeeld door offertes en tariefstellingen die zijn gegeven door derden in het kader van het onderzoek. Bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat bedrijfsvertrouwelijke of anderszins concurrentiegevoelige informatie vertrouwelijk blijft. Het belang bij het voorkomen van onevenredig nadeel weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

Onderzoeksresultaten

Omdat het niet mogelijk is om documenten openbaar te maken zonder dat dit leidt tot een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de Koning en zijn gezin, en daarnaast de veiligheid van de Staat in het geding brengt, geef ik u graag met een verdere toelichting inzicht in de onderzoeksresultaten.

In de afgelopen jaren heeft het Rijksvastgoedbedrijf meerdere duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd en is zorgvuldig onderzoek gedaan om de verduurzaming op en rondom Paleis huis ten Bosch te verbeteren. Hierbij wordt altijd rekening gehouden met het monumentale karakter van het pand. Zonnepanelen op het hoofdgebouw worden afgekeurd vanwege het monumentale karakter en de zichtbaarheid. Wel is gekeken naar de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen op de bijgebouwen van Huis ten Bosch. Helaas heeft dit onderzoek niet tot positieve resultaten geleid. De investeringskosten, de terugverdientijd en het duurzaamheidsrendement staan niet met elkaar in verhouding, waardoor dit resulteert in een negatieve business case.

Op Paleis Huis ten Bosch zijn wel maatregelen uitgevoerd om de verduurzaming te verbeteren. Beglazing is waar mogelijk vervangen voor monumentenglas en de verdiepingsvloeren zijn voorzien van isolatie. Ook worden leidingen geïsoleerd en wordt ledverlichting toegepast.

Wijze van openbaarmaking

Dit Wob-besluit wordt enkele werkdagen na toezending gepubliceerd op de website www.rijksoverheid.nl.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Bezwaarclausule

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Rijksvastgoedbedrijf
Bureau DG

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer.

Artikel 3

1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam.
5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Artikel 6

1. Het bestuursorgaan beslist op het verzoek om informatie zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen.
2. Het bestuursorgaan kan de beslissing voor ten hoogste vier weken verdagen. Van de verdaging wordt voor de afloop van de eerste termijn schriftelijk gemotiveerd mededeling gedaan aan de verzoeker.

3. Onverminderd artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht wordt de termijn voor het geven van een beschikking opgeschort gerekend vanaf de dag na die waarop het bestuursorgaan de verzoeker mededeelt dat toepassing is gegeven aan artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, tot de dag waarop door de belanghebbende of belanghebbenden een zienswijze naar voren is gebracht of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

4. Indien de opschorting, bedoeld in het derde lid, eindigt, doet het bestuursorgaan daarvan zo spoedig mogelijk mededeling aan de verzoeker, onder vermelding van de termijn binnen welke de beschikking alsnog moet worden gegeven.

5. Indien het bestuursorgaan heeft besloten informatie te verstrekken, wordt de informatie verstrekt tegelijk met de bekendmaking van het besluit, tenzij naar verwachting een belanghebbende bezwaar daar tegen heeft, in welk geval de informatie niet eerder wordt verstrekt dan twee weken nadat de beslissing is bekendgemaakt.

6. Voor zover het verzoek betrekking heeft op het verstrekken van milieu-informatie:

- a. bedraagt de uiterste beslistermijn in afwijking van het eerste lid twee weken indien het bestuursorgaan voornemens is de milieu-informatie te verstrekken terwijl naar verwachting een belanghebbende daar bezwaar tegen heeft;
- b. kan de beslissing slechts worden verdaagd op grond van het tweede lid, indien de omvang of de gecompliceerdheid van de milieu-informatie een verlenging rechtvaardigt;
- c. zijn het derde en vierde lid niet van toepassing.

Artikel 7

1. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie met betrekking tot de documenten die de verlangde informatie bevatten door:

- a. kopie ervan te geven of de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken,
- b. kennisneming van de inhoud toe te staan,
- c. een uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, of
- d. inlichtingen daaruit te verschaffen.

2. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie in de door de verzoeker verzochte vorm, tenzij:

- a. het verstrekken van de informatie in die vorm redelijkerwijs niet gevegd kan worden;
- b. de informatie reeds in een andere, voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek beschikbaar is.

3. Indien het verzoek betrekking heeft op milieu-informatie als bedoeld in artikel 19.1a, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer, verstrekt het bestuursorgaan, zo nodig, en indien deze informatie voorhanden is, tevens informatie over de methoden die zijn gebruikt bij het samenstellen van eerstbedoelde informatie.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;

- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.